

SVUF

Svenska
utvärderingsföreningen

ATT UTVÄRDERA I EN KOMPLEX VÄRLD

SVUF-konferens 18–20 oktober 2017
Hilton Stockholm Slussen

SVUFs försessioner

18 oktober 2017

SVUFs konferens

19–20 oktober 2017

2017 års nationella utvärderingskonferens - **ATT UTVÄRDERA I EN KOMPLEX VÄRLD**

*19-20 oktober med försessioner den 18 oktober,
Hilton Slussen, Stockholm*

Välkommen till 2017 års konferens om utvärdering arrangerad av Svenska utvärderingsföreningen (SVUF). Detta är vår åttonde utvärderingskonferens sedan starten 2003. Ett av föreningens syften är att diskutera utvärderingens men också utvärderarens roll i samhället. Samhället är under ständig förändring och årets tema anknyter väl till dessa syften.

I en välfungerande välfärdsstat är utvärdering av politik och offentliga verksamheter både väsentligt och nödvändigt. Utvärderingar och deras användning är viktiga för att öka förtroendet mellan olika intressenter i samhället, effektivisera offentliga, privata och ideella verksamheter, samt öka kunskapen om offentlig politiks förmåga att lösa samhällsliga problem. För att kunna göra detta måste vi som utvärderare försöka bringa ordning i en komplex och ständigt föränderlig omvärld där intressen ställs mot varandra på olika nivåer i samhället.

Svenska utvärderingsföreningens (SVUF:s) utvärderingskonferens hösten 2017 ägnas åt de utmaningar som det innebär att utvärdera i en komplex värld, och syftet är att i ett brett perspektiv diskutera utvärderingsområdets utmaningar och förutsättningar att vara ett effektivt verktyg för samhällsutveckling givet denna komplexitet. För att möta samhällets komplexitet använder vi oss av alltmer komplexa metoder, och vi blir ibland tvungna att ge osäkra svar med hänvisning till analysens komplexitet. Samtidigt söks kunskap som är användbar och kan vara ett underlag för förändring. Spänningsfältet mellan verksamheternas komplexitet och användbara resultat för förändring är det som denna konferens kommer att handla om: Hur kan vi fånga samhällets komplexitet på ett meningsfullt vis? Bör vi dra ytterligare nytta av IT och systemtänkande som kan göra det möjligt att fånga in komplexa skeenden? Står strävan att fånga komplexa skeenden i vägen för resultatens användbarhet? Gör vi saker och ting alltför komplexa? Är inte uppgiften att förenkla komplexa skeenden i samhället?

2017 års konferens har ambitionen att både teoretiskt och praktiskt belysa detta spänningsfält. Konferensens program presenteras senare vad gäller parallella sessioner/seminarier och posterpresentationer. Vi hoppas att du redan nu bokar in konferensens datum 18-20 oktober och uppmanar de som vill lämna ett bidrag till konferensen att redan nu skissa på ett abstract (se nedan). Konferensen äger rum på Hilton Stockholm Slussen. Konferensens språk är svenska och engelska.

Liksom tidigare konferensår har vi en dag med försessioner. Alla fyra försessioner pågår under en hel dag och vi har i år lagt fokus på metodfrågor. Ta chansen att delta i någon av dessa sessioner.

Våra konferenser brukar vara välbesökta där deltagare från myndigheter, Regeringskansli, riksdag, kommuner, lärosäten m.fl. möts. I den här inbjudan presenteras programmet för konferensen, försessionerna och de praktiska delarna. Justerat program hittar ni på www.svuf.nu

Vi i styrelsen hälsar Dig varmt välkommen!

PROGRAMMET I KORTHET

Försessioner

Onsdag den 18 oktober

KI 9.00 - 16.00 (lunch 12.00-13.00)

Försession 1: Realistisk utvärdering Geoff Wong. Sessionen hålls på engelska.

Försession 2: Utvärderingens elementa. Evert Vedung

Försession 3: Programteori. Maria Bergström

Försession 4: Kausalitet i filosofi, politik och utvärdering. Rolf Sandahl och Gustav Petersson

Torsdag den 19 oktober

08.30 - 09.00 Registrering och kaffe
09.00 - 09.15 Inledning och välkommen, Svufs ordf. Kari Jess
09.15 - 10.30 Plenarsession 1: Ray Pawson
10.45 - 12.00 Parallella sessioner T1: 1-5
12.00 - 13.00 Lunch
13.00 - 14.15 Plenarsession 2: Jonna Bornemark
14.15 - 14.30 Kaffe
14.30 - 15.45 Parallella sessioner T2: 1-5
15.45 - 16.15 Kaffe och bokbord
16.15 - 17.30 Parallella sessioner T3: 1-5
17.30 - 18.30 Mingel m. musik
18.30 - Konferensmiddag

Fredag den 19 oktober

09.00 - 10.15 Plenarsession 3. Per Mickwitch
10.15 - 10.45 Kaffe m bokbord
10.45 - 12.00 Parallella sessioner F1:1-5
12.00 - 13.00 Lunch
13.00 - 14.15 Parallella sessioner F2: 1-5
14.15 - 14.30 Kaffe
14.30 - 15.30 Paneldiskussion Utvärdering i förvaltningen.
Medverkande; Laura Hartman, Ingvar Mattsson, Olof Åslund
15:30 Avslutning

ATT UTVÄRDERA I
EN KOMPLEX VÄRLD

FÖRSESSIONER

Försession 1: Realist evaluation: an introductory workshop.

Geoff Wong

Evaluating many programmes and interventions is challenging as they are 'complex' - consisting of long implementation chains, multiple components that interact independently, inter-dependently and/or non-linearly with emergent effects and context dependent outcomes. One approach to making sense of complex interventions is by using theory. Realist evaluation identifies and refines theories that explain how and why outcomes occur. Specifically they seek to unpack and understand causation using a realist philosophical lens. Briefly, causation is generative - outcomes occur because mechanisms cause them to. Context influences if a mechanism is triggered and interventions and/or programmes work through altering context.

In this workshop I will explain what realism and realist evaluation is, when it might be used and provide attendees with 'hands on practice'. This workshop is suitable for researchers interested in learning about the principles underlying realist evaluation and its processes. No preparation or prior experience required.

Dr Geoff Wong is Clinical Research Fellow at the University of Oxford. He has extensive expertise in undertaking and providing methodological support for both realist evaluations and realist reviews. He is also involved in their methodological development. He was the lead researcher in a United Kingdom National Institute of Health Research funded project to develop quality and reporting standards and training materials for realist reviews - the RAMESES Project (www.ramesesproject.org). At the start of 2017 he and his colleagues completed a project to develop similar resources for realist evaluations - the RAMESES II Project. He works part time as a NHS GP in London.

Försession 2: Utvärderingens elementa.

Evert Vedung

Försessionen vänder sig till dig som vill få en enkelt framställd, elementär orientering i vad utvärdering är och vilka frågor som ställs och belyses i utvärdering. Åhörarkopior delas ut för att deltagarna ska kunna följa med. Sessionen inleds med en definition av begreppet utvärdering (evaluering, evaluation) bl a i förhållande till begreppet uppföljning (monitoring). Hur utvärderaren bygger upp interventionsteorier (programteorier) samt på vilket sätt dessa kan användas i utvärderande. Utvärderingens grundläggande ändamål: utveckling, kontroll, grundkunskap. Potemkinkulisser. Andra teman i försessionen. Utvärderingsmodeller: måluppfyllelseutvärdering, bieffektsutvärdering, brukarorienterad utvärdering, intressentmodellen, ekonomiska modeller samt självvärdering och kollegebedömning och EU-modellen. Effektlärans terminologi med avsedda-oavsedda och förutsedda-oförutsedda effekter samt huvudeffekter, nolleffekter, perversa effekter och bieffekter går igenom. Effektfrågans grundläggande logik klarläggs (evidensrörelsens slagord what works? vad är det som funkar?). Metodiska upplägg för att kasta ljus över effekter dryftas särskilt fallstudier med processpåring (process tracing) och realistisk utvärdering.

Evert Vedung, professor emeritus i statsvetenskap vid Uppsala Universitet, var en av initiativtagarna till SVUF. Han har under en lång rad SVUF:s konferenser gett en elementär kurs i utvärdering.

Försession 3: Programteori.

Maria Bergström

I utvärderingslitteraturen är programteori numera en "standard evaluation procedure". Metoden bygger på tanken att alla åtgärder (program, policys, metoder etc) vilar på en viss logik om hur det förväntas lösa det underliggande problem som är anledningen till åtgärdens existens. En rekonstruerad programteori kan användas på flera olika sätt, vanligast som stöd i samband med planering av en utvärdering men även som underlag för ett strukturerat resonemang och/eller analys av en åtgärds logik. Under den här försessionen presenteras programteorins utgångspunkter och förutsättningar och deltagarna får också praktisk övning i några av metodens tillämpningsmöjligheter.

Maria Bergström har arbetat med utvärderingsfrågor i statsförvaltningen i många år och har också arbetat med att försöka integrera programteori som en utgångspunkt för resultatanalys. Maria arbetar nu på Vetenskapsrådet som analytiker.

Försession 4: Kausalitet i politik och förvaltning.

Rolf Sandahl & Gustav Jakob Petersson

Hur kan vi bäst ta reda på om offentliga insatser ger avsedda resultat? Denna fråga har under senare år diskuterats livligt både inom forskarvärlden och inom olika myndigheter och förvaltningar, inte minst i den så kallade evidensdebatten.

Svaret på denna fråga beror på vad vi menar med kausalitet. Detta har filosoferna diskuterat under århundraden och beroende på hur kunskapen ska användas kan vissa aspekter av kausalitet vara mer relevanta att spåra än andra. Att bekanta sig med teorier om kausalitet är därför viktigt inte bara för filosofer utan också för samhälls-vetare, utvärderare och de som arbetar i den politiska vardagen, där orsakerna till olika samhällsproblem diskuteras.

Denna försession baseras på boken "Kausalitet i filosofi, politik och utvärdering" (Studentlitteratur), som diskuterar just dessa teman.

Kausalitet ger läsaren en introduktion till de mest inflytelserika teorierna om kausalitet och visar hur man kan använda dem för att spåra effekter av offentliga insatser eller orsaker till samhällsproblem. Författarnas ambition är att skapa en förståelse för betydelsen av att sätta sig in i teorier om kausalitet innan man väljer tillvägagångssätt för att spåra orsaker eller effekter. Fullt medvetna om praktiska begränsningar som är förenade med olika analysmiljöer menar författarna att det finns goda möjligheter att med givna resurser få fram mer ändamålsenlig resultatinformation.

Boken är avsedd för kurser i filosofi, statsvetenskap, sociologi, socialt arbete, psykologi, pedagogik och andra ämnen som förbereder studenter för analyser av offentliga insatser.

Rolf Sandahl är fil.dr i statsvetenskap med mångårig erfarenhet av utvärderingsfrågor inom statsförvaltningen."

Gustav Jakob Petersson är fil.dr i ekonomisk historia och har arbetat med styrning och utvärdering vid flera myndigheter, för närvarande vid Vetenskapsrådet.

PLENARSESSIONER

Plenarsession 1:

Programme Complexity, Policy Amnesia, Theory Repositories.

Ray Pawson

The plenary is based on the VICTORE model of programme complexity introduced in Pawson (2013). The acronym represents seven key dimensions (Volitions, Implementation, Contexts, Time, Outcomes, Rivalry, and Emergence) which undermine the consistent application of social interventions. The presentation then goes on to compare two models of evaluation research in respect of their ability to understand and control these dynamic processes.

Social programmes are complex, self-transforming systems thrust into complex, self-transforming systems. The result is that we can never hope to 'reproduce' a programme. Even if they carry the 'same' name and the 'same' ambition, the 'same' intervention will always be coloured by differences in implementation and context.

Social programmes are the brain-children of ambitious policy-makers, management generalists, and freshly-appointed practitioners. This generates policy amnesia – these folks don't look backwards; their job is to improvise, fix, trouble-shoot and keep-the-show-on-the-road. The end result is a kaleidoscope of programmes met by a huge palate of evaluation techniques. How can evaluation research learn and cumulate against this background? Are we doomed to produce an endless descriptive catalogue – a million tales of million programmes?

There is a connecting thread amongst this mayhem. Programmes are always different but the programme theories underlying them are remarkably similar (some might say - profoundly unimaginative). These theories succeed and fail in their different collisions with reality. The task for evaluation is to build 'programme theory repositories' to guide us in shaping the next encounter.

Ray Pawson is professor of Social Research Methodology in the School of Sociology and Social Policy at the University of Leeds. Pawson's main interest lies in research methodology. He has written widely on the philosophy and practice of research, covering methods qualitative and quantitative, pure and applied, contemporaneous and historical. He is the author of 'Realist Synthesis', a new approach of literature review that, in the last years, has widely influenced systematic review practices of complex programmes and policies all over the world.

Plenarsession 2:

Kunskap, förnuft och mätbarhetssamhället: en historisk och samtidskritisk diskussion.

Jonna Bornemark

Vad vi menar med kunskap och förnuft har förändrats genom århundradena. I den här föreläsningen kommer filosofen Jonna Bornemark att presentera några kunskapsformer från Aristoteles och några förnuftsbegrepp från Nicholas Cusanus (1400-tal). Aristoteles är central i den här diskussionen dels för att han har en mycket bredare förståelse av kunskap än vi har idag och dels för att han varit med och format den samtida uppfattningen. Cusanus är mest känd för sin diskussion om icke-vetande,

men även hans analys av förnufts olika sidor kan hjälpa oss att förstå hur förnuftsbegreppet har förändrats. Jonna Bornemark kommer sedan att undersöka vilken position dessa förnufts- och kunskapsformer får i ett samtida samhälle där granskning och mätbarhet har blivit allt viktigare.

Jonna Bornemark är docent i filosofi och lektor på Centrum för praktisk kunskap. Under det senaste året har hon publicerat *Kroppslighetens mystik: filosofiska läsningar av Mechthild von Magdeburg*, *Phenomenology of Pregnancy* (red. med Nicholas Smith) och *Medborgardialog – om det svåra i att mötas. Praktikers reflektioner om ett av demokratins viktigaste verktyg* (red.)

Plenarsession 3:

Kunskap för stora samhällsförändringar genom utvärdering – utopi eller möjlighet?

Per Mickwitz

Världen står inför stora samhällsutmaningar. Hur ska vi möta hotet från pandemier och ökad antibiotikaresistens? Hur skall vi klara av den allt snabbare urbaniseringen? Hur mycket och vilken sorts arbete finns det när de allt snabbare teknologiska förändringarna ändrar konsumtionen och produktionen? Kan mänskligheten svara på klimat- och hållbarhetsutmaningarna och fortsätta existera? Dessa utmaningar är komplexa och komplexiteten ökar i och med att utmaningarna också är kopplade till varandra.

Politik och styrmedel för att möta sådana utmaningar skapas på alla nivåer från kommuner och städer till Förenta Nationerna. Detta leder ofta till komplexa utvärderingar av styrmedel där olika angreppssätt, metoder och tanke sätt måste integreras.

Traditionellt har utvärderingar varit en nyttig verksamhet för att producera kunskap för inkrementella förändringar. Nu behövs i många fall stora genomgripande samhällsförändringar för att uppnå till exempel ett klimatneutralt samhälle. Kan utvärdering vara en del av lösningen eller blir utvärderingen en del av mekanismerna som upprätthåller ohållbara och problematiska system? I presentationen kommer jag att diskutera användning, metoder och värdering inom utvärdering då målet är att skapa kunskap för stora samhällsförändringar. Speciell vikt kommer jag att fästa vid användningen av teori i utvärdering. De empiriska exemplen kommer främst från miljö-, klimat- och energiområdena.

Per Mickwitz, PhD. Forskningsledare, professor vid Finnish Environment Institute (SYKE).

ALLMÄN INFORMATION

Tid och plats

Konferensen äger rum på Hilton Stockholm Slussen den 18-20 oktober med försessioner den 18 oktober 2017. Onsdagen den 18 oktober öppnar registreringen 8:30. Torsdagen den 19 oktober öppnar registreringen 8:30. Konferensen startar kl 9.00.

Anmälan

Anmälan och hotellbokning görs on-line via SVUFs hemsida, www.svuf.nu. Om inte tillgång till internet finns, vänligen kontakta Meetagain Konferens (tel 08-664 58 00).

Deltagaravgift konferens 19-20 oktober	Medlem*	Icke medlem	Student (med accepterat bidrag)
Anmälan t o m 1 sept	3.900 kr	4.900 kr	1.500 kr
Anmälan efter 1 sept	4.500 kr	5.500 kr	1.500 kr
Försessioner 18 okt	2.700 kr	2.700 kr	700 kr

*Kostnaden för individuellt medlemskap är 300 kr per år (150 kr för studenter).

*Kostnaden för institutionellt medlemskap är 7 500 kr.

Moms tillkommer. I konferenspriset ingår lunch, kaffepauser och konferensmiddag. För de som önskar övernattnig har vi förbokat rum på hotellet där konferensen äger rum. Logi bokas i samband med anmälan till konferensen.

Betalningen sker med kreditkort eller mot faktura. Anmälan är bindande. Vid avbokning fram till och med den 1 september debiteras en avbokningsavgift om 500 kronor. Efter detta datum debiteras avbokningsavgift motsvarande deltagaravgiften. Det är möjligt att överlåta bokad plats till annan deltagare men konferensbyrån Meetagain måste informeras.

Frågor

Frågor gällande programmets innehåll, vänligen kontakta styrelsens ledamöter, se kontaktinformation på www.svuf.nu. Epost: info@svuf.nu

Frågor gällande anmälan och boende:

Meetagain Konferens

Telefon: 08-664 58 00

Epost: svuf@meetagain.se

SVUF

Svenska
utvärderingsföreningen